

به نام خدا

نکات طلایی

مفاهیم و طراحی در معماری

مؤلف:

حنانه سادات نورانی

هرگونه چاپ و تکثیر از محتویات این کتاب بدون اجازه کتبی ناشر ممنوع است. متخلفان به موجب قانون حمایت حقوق مؤلفان، مصنفان و هنرمندان تحت پیگرد قانونی قرار می گیرند.

◀ عنوان کتاب: نکات طلایی مفاهیم و طراحی در معماری

◀ مولف: حنا سادات نورانی

◀ ناشر: موسسه فرهنگی هنری دیباگران تهران

◀ ویراستار: مهدیه مخبری

◀ صفحه آرای: شبنم هاشم زاده

◀ طراح جلد: داریوش فرسای

◀ نوبت چاپ: اول

◀ تاریخ نشر: ۱۴۰۰

◀ چاپ و صحافی: صدف

◀ تیراژ: ۱۰۰ جلد

◀ قیمت: ۸۰۰۰۰۰ ریال

◀ شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۲۱۸-۴۹۳-۳

◀ نشانی واحد فروش: تهران، میدان انقلاب،

خ کارگر جنوبی، روبروی پاساژ مهستان،

پلاک ۱۲۵۱-تلفن: ۰۴۶-۶۶۴۱۰۰۴۶-۲۲۰۸۵۱۱۱

◀ فروشگاههای اینترنتی دیباگران تهران :

WWW.MFTBOOK.IR

www.dibagaran-tehran.com

سرشناسه: نورانی، حنا سادات، ۱۳۵۷-
عنوان و نام پدیدآور: نکات طلایی مفاهیم و طراحی در
معماری / مولف: حنا سادات نورانی
؛ ویراستار: مهدیه مخبری.
مشخصات نشر: تهران: دیباگران تهران: ۱۴۰۰
مشخصات ظاهری: ۱۷۴ ص: مصور،
شابک: ۳-۴۹۳-۲۱۸-۶۲۲-۹۷۸
وضعیت فهرست نویسی: فیا یادداشت: کتابنامه.
موضوع: معماری-طراحی
موضوع: Architectural design
موضوع: فضا در معماری
موضوع: Space (Architecture)
رده بندی کنگره: ۲۷۵۰ NA
رده بندی دیویی: ۷۲۹
شماره کتابشناسی ملی: ۸۶۹۰۰۴۸

نشانی تلگرام: @mftbook نشانی اینستاگرام دیبا dibagaran_publishing

هر کتاب دیباگران، یک فرصت جدید علمی و شغلی.

هرگوشی همراه، یک فروشگاه کتاب دیباگران تهران.

از طریق سایتهای دیباگران، در هر جای ایران به کتابهای ما دسترسی دارید.

فهرست مطالب

فصل ۱

تعریف

۱۲

- ۱-۱ ارتباط فضاها با روند طراحی ۱۴
- ۲-۱ مفهومیابی ۱۵
- ۳-۱ زمینه‌یابی برای درک مفاهیم ۱۸
- ۴-۱ سلسله‌مراتب در مفاهیم ۲۱
- ۵-۱ خلاقیت (نوآوری) ۲۲

فصل ۲

دسته‌بندی در حوزه‌بندی کارکردی

۲۵

- ۱-۲ ارتباط با حوزه‌های طراحی ۲۶
- ۲-۲ جنبه‌های محیطی فضا ۳۲
- ۳-۲ ارتباط با فعالیت‌های اصلی ۳۴
- ۴-۲ طراحی فضا متناسب با ویژگی استفاده‌کنندگان ۴۸
- ۵-۲ تعداد استفاده‌کنندگان ۴۹

فصل ۳

فضای معماری

۷۰

- ۱-۳ تشکیل فضا ۷۱
- ۲-۳ کیفیت‌های فضایی ۷۲
- ۳-۳ انعطاف‌پذیری ۸۵
- ۴-۳ فضای باز و بسته ۸۶
- ۵-۳ تقسیم فضایی ۸۸
- ۶-۳ انواع مقیاس ۹۱
- ۷-۳ نورگیری ۹۴
- ۸-۳ نورپردازی ۹۸
- ۹-۳ نقش نور ۹۹

فصل ۴

فضاهای ارتباطی و فرم بنا

۱۰۲

- ۱-۴ فضاهای ارتباطی خطی ۱۰۶
- ۲-۴ فضاهای ارتباطی نقطه‌ای ۱۰۷
- ۳-۴ فضاهای ارتباطی درون فضاهای ارتباطی ۱۰۸
- ۴-۴ نقاط ورودی برای ایجاد مفهوم حرکت و ارتباط ۱۱۰

فصل ۵

۱۱۷	پاسخ به بافت
۱۱۸.....	۱-۵ خط تراز زمین.....
۱۱۹.....	۲-۵ آب‌های سطحی.....
۱۲۲.....	۳-۵ وضعیت خاک.....
۱۲۳.....	۴-۵ درختان.....
۱۲۶.....	۵-۵ آب.....
۱۲۸.....	۶-۵ ارتباط بنا- پارکینگ.....
۱۲۹.....	۷-۵ منظره‌پردازی با گیاهان.....
۱۳۰.....	۸-۵ منظره‌پردازی با آب.....
۱۳۱.....	۹-۵ بررسی وضعیت موجود.....
۱۳۲.....	۱۰-۵ آفتاب.....
۱۳۶.....	۱۱-۵ بارندگی.....
۱۳۷.....	۱۲-۵ باد.....

فصل ۶

۱۳۸	پوسته بنا
۱۳۹.....	۱-۶ پی و کفسازی.....
۱۴۵.....	۲-۶ ستون‌ها.....
۱۵۰.....	۳-۶ دیوارها.....
۱۵۲.....	۴-۶ پله‌ها.....
۱۵۸.....	۵-۶ نورگیری سقف.....

۶-۶ نقش نورگیرهای سقفی ۱۶۳

۶-۷ درها ۱۶۶

۶-۸ اشکال پنجره ۱۷۰

منابع ۱۷۴

خط‌مشی انتشارات مؤسسه فرهنگی هنری دیباگران تهران در عرصه کتاب‌هایی با کیفیت عالی است که بتواند
خواسته‌های به‌روز جامعه فرهنگی و علمی کشور را تا حد امکان پوشش دهد.
هر کتاب دیباگران تهران، یک فرصت جدید شغلی و علمی

حمد و سپاس ایزد منان را که با الطاف بی‌کران خود این توفیق را به ما ارزانی داشت تا بتوانیم در راه ارتقای دانش عمومی و فرهنگی این مرز و بوم در زمینه چاپ و نشر کتب علمی و آموزشی گام‌هایی هرچند کوچک برداشته و در انجام رسالتی که بر عهده داریم، مؤثر واقع شویم.

گسترده‌گی علوم و سرعت توسعه روزافزون آن، شرایطی را به وجود آورده که هر روز شاهد تحولات اساسی چشمگیری در سطح جهان هستیم. این گسترش و توسعه، نیاز به منابع مختلف از جمله کتاب را به عنوان قدیمی‌ترین و راحت‌ترین راه دستیابی به اطلاعات و اطلاع‌رسانی، بیش از پیش برجسته نموده است.

در این راستا، واحد انتشارات مؤسسه فرهنگی هنری دیباگران تهران با همکاری اساتید، مؤلفان، مترجمان، متخصصان، پژوهشگران و محققان در زمینه‌های گوناگون و مورد نیاز جامعه تلاش نموده برای رفع کمبودها و نیازهای موجود، منابعی پُر بار، معتبر و با کیفیت مناسب در اختیار علاقمندان قرار دهد.

کتابی که در دست دارید تألیف "سرکارخانم حنا سادات نورانی" است که با تلاش همکاران ما در نشر دیباگران تهران منتشر گشته و شایسته است از یکایک این گرامیان تشکر و قدردانی کنیم.

با نظرات خود مشوق و راهنمای ما باشید

با ارائه نظرات و پیشنهادات و خواسته‌های خود، به ما کمک کنید تا بهتر و دقیق‌تر در جهت رفع نیازهای علمی و آموزشی کشورمان قدم برداریم. برای رساندن پیام‌هایتان به ما از رسانه‌های دیباگران تهران شامل سایتهای فروشگاهی و صفحه اینستاگرام و شماره‌های تماس که در صفحه شناسنامه کتاب آمده استفاده نمایید.

مدیر انتشارات

مؤسسه فرهنگی هنری دیباگران تهران
dibagaran@mftplus.com

تقدیم به

پدرم به استواری کوه

مادرم به زلالی چشمه

به آنان که نفس خیرشان و

دعای روح پرورشان بدرقهٔ راهم بود

مقدمه مولف

یکی از دلایلی که برای نادیده گرفتن این بعد اساسی (مفهوم‌یابی)¹ در فعالیت طراحی وجود دارد این است که در گذشته، مطالعه مسأله مفهوم‌یابی حالت ذهن - محور داشته و به علت نبود اطلاعات در مورد کارکردهای ذهنی با مشکلات جدی مواجه بوده است.

از آنجاکه تحلیل‌های متناقض در آثار معماری که ناشی از کنار گذاشتن دیدگاه مفهوم‌یابی به‌عنوان یک فرآیند پیچیده در معماری است.

با توجه به اینکه هم در حرفه معماری و هم در آموزش آن، (مفهوم‌یابی) امری ضروری است؛ ولی به‌ندرت آموزش داده می‌شود و اغلب، دانشجویان این مفاهیم را به تدریج در کنار سایر برنامه‌های آموزشی، به‌عنوان نمونه پژوهی طراحی در آتلیه‌های معماری، فرامی‌گیرند و هیچ مجموعه گسترده‌ای از نظریه‌ها در زمینه مفاهیم و مفهوم‌یابی در اختیار ما گذاشته نشده است و در آموزش معماری نیز، به‌ندرت به‌طور مستقیم به این امر پرداخته می‌شود.

لذا این کتاب تلاش کوچکی است در مورد مباحث حوزه‌های کالبدی معماری و امید است در میان منابع مکتوب موجود جایگاه خود را برای مخاطبان بیابد و فهم روشن‌تری از ماهیت مفاهیم و طراحی معماری را راهبر شود.

و در آخر این نکته حائز اهمیت است که مفاهیم معماری در جاهای مختلف این کتاب بیان شده، لیکن این طراح است که باید بین مفاهیم ارائه شده و مقاصد طراحی خود ارتباط برقرار کند و با توجه به معیارهای موجود در طراحی تجزیه و تحلیل کرده و از مطالب استفاده کند.

¹ مفهوم‌یابی concept getting

اهداف این کتاب - رسیدن به مفهوم برخی از بررسی‌ها و راهکارهایی است که - عبارت‌اند از:

- ۱- معرفی برخی از مسائل مورد توجه در طراحی بنا به دانشجویان مبتدی رشته معماری.
- ۲- ارائه راهی مؤثر به دانشجویان طراحی، جهت اندوختن واژگان مربوط به فرم‌ها و مفاهیم معماری.
- ۳ کمک به طراح، به گونه‌ای که در فعالیتش، کارآیی بهتری داشته باشد و بتواند بهتر از عهده حل پیچیدگی‌ها برآید.
- ۷- ارائه شرایط جدید و امکانات موجود برای برخورد با یک طرح.
- ۸- ایجاد این امکان برای طراح تا بتواند مفاهیم را آسان و سریع دریافت کند.
- ۹- بررسی راهکارهایی که از فرم طرح حاصل می‌شود.

مفاهیم مرتبط شده با این عنوان عبارت‌اند از:

۱- دسته‌بندی عملکردی و حوزه‌بندی کارکردی فضاها

۲- فضای عملکردی معماری

۳- مسیرهای حرکتی و فرم بنا

۴- پاسخ به بافت

۵- پوشش بنا

نقش‌های غیرمستقیم

۱- فراهم کردن مفاهیمی که به‌منظور تناسب با نیازهای خاص آن را تغییر داد.

۲- تشویق طراح به نوآوری.

۳- تداعی مفاهیم متفاوت.

۴- گسترش ترکیب مفاهیم.